



Klas Allander
Tel: 08-698 8539
klas.allander
@naturvardsverket.se

BESLUT
2006-12-22 Dnr 411-8700-06 Nf

Enligt sändlista

Beslut om skyddsjakt på lodjur inom renskötselområdet 2007

Beslut

Naturvårdsverket beslutar, med stöd av 23 a, 24 §§ jaktförordningen (1987:905) med beaktande av vad som föreskrivs i 9b § jaktförordningen om **jakt på 29 lodjur** inom renskötselområdet 2007.

Naturvårdsverket beslutar även att nedan angivna villkor gäller för jakten enligt detta beslut. Efterlevnaden av dessa villkor är nödvändiga för att jakt enligt Naturvårdsverkets beslut skall få bedrivas. Jakt som bedrivs mot givna villkor sker således utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 respektive 44 § jaktlagen (1987:259). För jaktbrott kan även den dömas som förfarit med oaktsamhet.

Detta beslut skall gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Angående överklagande, se *bilaga 4*.

Naturvårdsverket har idag också beslutat om jakt utanför renskötselområdet (dnr 411-7148-06 Nf).

Angående Naturvårdsverkets bedömning av de juridiska grunderna för beslutet, se nedan under Skäl.

Villkor för bedrivande av jakt på lodjur 2007 (9b § jaktförordningen).

Var, när och hur många djur får fällas?

Jakt på **totalt 29 lodjur** tillåts **inom renskötselområdet**.

Dalarnas län

Område: den del av länet som ligger norr om länsvägarna 1059, 1058, 1061 samt riksväg 70 mellan Idre och Särna (*dvs. området norr och öster om vägarna mellan norska gränsen (Grövelsjön)- Idre-Särna och länsgränsen (vägen mot Lillhärdal)*)).

Antal: högst 1 djur.

Jämtlands län

Område 1: Strömsunds kommun

Antal: högst 2 djur.

Område 2: Krokom och Åre kommuner

Antal: högst 6 djur

Område 3: Östersund, Ragunda och Bräcke kommuner

Antal: högst 2 djur

Område 4: Härjedalens och Bergs kommuner

Antal: högst 10 djur

Västerbottens län

Område 1: kommunerna Dorotea, Vilhelmina och Storuman

Antal: högst 5 djur.

Område 2: kommunerna Sorsele, Malå, Lycksele, Åsele, Bjurholm och Nordmaling.

Antal: högst 3 djur.

Jakttid

Jakt med vapen tillåten 1 mars - 31 mars 2007.

Fällfångst tillåten: 1 mars - 31 mars 2007.

Avlysning

Jakten skall avlysas då det totala antalet lodjur fällts eller påskjutits inom ett län eller del av län alternativt att jakttiden löpt ut.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut, har rätt att jaga lodjur under förutsättning att jakträtten omfattar jakt på lodjur samt att personen är registrerad som lodjursjägare i jaktregistret. Vid varje jakttillfälle skall utses en ansvarig jaktledare. Den som jagar lodjur skall löpande från jaktens början hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där lodjurjakt bedrivs. Observera att den som dödar ett lodjur sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

Vilka djur får fällas?

Lodjur får jagas oberoende av kön och ålder.

Tillåtna jaktmedel m. m.

Av 6 och 16 §§ *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt* (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är godkända för jakt på lodjur. Jakt får bedrivas med godkända fällor.

Naturvårdsverket erinrar om att, enligt 16 § jaktförordningen, får hund som förföljer vilt användas vid jakt efter lodjur t.o.m. den 31 mars.

Fällfångst

Fällfångst är endast tillåten fr.o.m. 1 mars 2007 t o m 31 mars 2007

Med stöd av 15 § jaktförordningen beslutar verket att följande fångstredskap får användas för fångst av lodjur: Värmländsk tunnelfälla (L57), Småländsk rävfälla (L58), Nyåkersfällan (L66), Lofälla m/Grimsö (L94) eller Öster-Malmafällan (L61) med villkoret **att fällorna endast får vara av heltäckande material (ej nät)**. Vid användningen skall tillses att inga utstående kantiga detaljer förekommer invändigt i fällans fångstutrymme. Fällor med rundvirke i fångstutrymmet får inte användas vid fångst av lodjur. Ansvarig jaktledare skall förvissa sig om att fällorna är i enlighet med detta beslut.

Varje fälla skall vara tydligt märkt med typbeteckning samt användarens namn, adress och telefonnummer (26 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt [NFS 2002:18]). Tillsyn och vittjning av fällor skall ske minst en gång per dygn. En vittjning skall dock alltid ske på morgonen (27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt [NFS 2002:18]).

Lodjur som vid fällfångst konstateras vara märkt bör inte avlivas utan frisläppas. Kontakta dessförinnan Lodjursprojektet¹.

Anmälan av fällt lodjur

Jaktledaren skall utan dröjsmål och senast tre timmar efter djuret fällts eller påskjutits anmäla det till berörd polismyndighet. I samband med anmälan informerar polisen jaktledaren hur det skall förfaras med det skjutna djuret. Vidare informerar polisen jaktledaren om vem/vilka som är besiktningsman/-män. Jaktledaren är ansvarig för att lodjuret besiktigas.

Vid anmälan skall jaktledaren ange följande uppgifter som antecknas av polisen:

1. ansvarig jaktledare
2. skyttens namn, adress och telefonnummer,
3. när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
4. var djuret fällts eller påskjutits (plats som går att återfinna på karta 1:100 000, kommun),
5. djurets kön och ålder, om det är känt,
6. jaktsätt

Berörd polismyndighet vidarebefordrar omgående anmälan om fällt djur per telefon/fax till länsstyrelsen och länsstyrelsens besiktningsman. Berörda länsstyrelser har följande telefon och faxnummer:

Länsstyrelsen i Dalarnas län, tel 023-810 00/18, fax 023-817 02
Länsstyrelsen i Västerbottens län, tel 090-10 70 00, fax 090- 10 72 50.
Länsstyrelsen i Jämtlands län, tel 063-146000, telefonsvarare: 063-152557

Besiktning av fällt lodjur m.m.

Skytten skall uppvisa fällt lodjur för länsstyrelsens besiktningsman inom ett dygn. Om besiktningsman önskar skall skottplats/fallplats omgående uppvisas.

Besiktningsman fyller tillsammans med skytten i blankett "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (*bilaga 2*). Genom besiktningsmannens försorg insändes flådd kropp inklusive kraniet till Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb skall dessutom insändas. Flådd lodjurskropp skall om möjligt inte frysas och inte heller tas ur.

Hantering av fällt lodjur

Med stöd av 9b § 4 och 5 jaktförordningen beslutar Naturvårdsverket att följande skall gälla beträffande lodjur fällda med stöd av detta tillstånd.

¹ Kontakta Grimsö forskningsstation, tel 070-203 04 31 alternativt Peter Segerström, Jokkmokk, tel 070/258 11 20.

Skyttens rätt till delar av lodjuret

Naturvårdsverket beslutar att under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats samt att den flådda kroppen inklusive huvudet (skrotten) överlämnas till besiktningsmannen och att övriga villkor i detta beslut följs tillfaller skinnet av lodjuret skytten.

SVA genomför åldersbestämning av djuret, genom analys av en hörntand, varefter skytten kan få kraniet tillbaka mot en avgift av 600:- + frakt. Kraniet levereras då märkt med transponder (microchips). Önskar skytten att få tillbaka kraniet skall det anges särskilt på blankett (bilaga 2).

Underlåter skytten att på begäran uppvisa skottplats/fallplats eller om platsen inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att lämna ifrån sig kroppen inklusive huvudet tillfaller hela lodjuret staten eller om djuret inte återfinns värdet av detsamma.

Märkning

Skytten ansvarar för att märkningen av skinn eller monterat djur sker. Lodjursskinnet alternativt det monterade djuret skall märkas vid polismyndighet med s.k. transponder (microchips), som bevis på att lodjuret fällts lagligt, varvid bifogad blankett ”Märkning av fällt lodjur” (bilaga 3) skall användas. Sådan märkning skall ske snarast dock senast inom *sex månader*. Skytten är ansvarig för att märkning sker.

Blanketter

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i ”Registrering och besiktning av fällt lodjur” (bilaga 2). Kopia/dubblett av denna blankett skall bifogas proverna till SVA (se ovan). Vid märkning med transponder (microchips) skall blanketten ”Märkning av fällt lodjur” (bilaga 3) ifyllas.

Annan information

Krav i övrig lagstiftning för hantering av lodjursskinn och kranier samt jakt med fälla.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjuden enligt artikel 8.1 i Rådets förordning (EG) 338/97. Jordbruksverket kan medge undantag från förbudet, om det kan visas att exemplaret åtkommits lagligt. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverkets² intyg om undantag från förbudet inhämtas. Skytten kan då sälja eller byta skinnet. För export, import eller reexport krävs särskilt tillstånd från Jordbruksverket.

² Intyget är förenat med en avgift på 100 kronor som Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, telefon 036-15 50 00, fax 036-15 50 05 efterdebiterar.

Det krävs dispens från länsstyrelsen för att få använda animaliskt avfall (även hela djurkroppar), med undantag för vildfångad fisk, som bete vid jakt med fällor. Detta gäller all jakt med fällor.

Naturvårdsverket vill erinra om bestämmelserna i 9 § 2 stycket 3 jaktförordningen gällande inskränkningar i jakttiden som säger att ”*Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt*” samt 17 § andra stycket samma förordning gällande kravet på eftersökshund.

Länsstyrelsernas och andra myndigheters åtgärder i samband med jakten

- Länsstyrelsen utser besiktningsmän som besiktigar *samtliga* fällda lodjur. Områdes- och eventuell jourlista över besiktningsmännen tillhandahålls av länsstyrelsen.

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blanketten "Registrering och besiktning av fälld lodjur" (*bilaga 2*) samt tillhandahåller skytten blanketter för märkning och eventuell försäljning.

Besiktningsmannen insänder flådd kropp inklusive kraniet till SVA³, som FÖRETAGSPAKET 16.00 inom 48 timmar. När den flådda kroppen sänds in till SVA följs "***Rutiner för att sända döda djur till SVA***" som finns på SVA:s webbplats under adressen <http://www.sva.se/dok/1346.html>. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb skall också insändas. Besiktningsmannen fotograferar på tassar/klor på fällfångade lodjur och skickar bilderna till SVA på lämpligt sätt. Flådd lodjurskropp skall om möjligt inte frysas och inte heller tas ur. Beträffande SVA:s vidare hantering av insänt material hänvisas till *bilaga 5*.

Vid besiktningen tar besiktningsmannen också ett referensprov (hudprov med hår, ca 1x3 cm) samt ombesörjer att referensprovet sänds till SVA. Referensprov sändes aldrig tillsammans med djurkroppen till SVA.

SVA står för fraktkostnaden. Om ersättning för frakten önskas skall kopia på fraktkvittot bifogas försändelsen.

- Länsstyrelsen meddelar att jakten är slut när kvoten är fylld inom länet eller i förekommande fall i ett delområde. Beslut om avlysning delges snarast berörda polismyndigheter, jakträttshavare, jaktvårdsföreningar, medier och övriga på lämpligt sätt.

³ Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Obduktionssalen, Avdelningen för Vilt, Fisk & Miljö, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala. arne.soderberg@sva.se

- Länsstyrelserna sänder senast 2007-06-01 till Naturvårdsverket en skriftlig rapport över hur många djur som fällts eller anmälts påskjutna med stöd av detta tillstånd. Rapporten utgör rapporteringsunderlag till EU i enlighet med habitatdirektivets artikel 16.2, och innehåller uppgifter om djurets kön, skyttens namn, adress och telefonnummer samt tidpunkt (datum och klockslag), plats (fastighet, kommun, koordinater i rikets nät) och hur respektive lodjur fällts (jaktmetod). Av rapporten framgår även vilka erfarenheter som vunnits i samband med jakten. Ifyllda blanketter "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (*bilaga 2*) bifogas denna skriftliga rapporten. Sammanställningen insändes även som e-post.
- Fällda lodjur skall registreras av länsstyrelsen i Rovdjursforum som synobservationer under egen inventering "Lodjursjakt 2007".
- Länsstyrelserna bör ha telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som skjutits och vad som återstår av tilldelningen.
- Naturvårdsverket förutsätter att länsstyrelserna rapporterar om lodjur fälls lagligt med stöd av tillstånd från länsstyrelse, olagligt, i självförsvar, för att undvika skadegörelse eller av annan anledning. Sådana uppgifter redovisas till Naturvårdsverket före den 1 november 2007.
- Polismyndigheten är mottagare av anmälningar av fällda lodjur och informerar jaktledaren om dennes och skyttens skyldigheter samt förmedlar omgående dessa uppgifter till länsstyrelsen och besiktningsmännen (se sidan 4 i detta beslut under rubriken *Anmälan av fällt lodjur*). Polisen ombesörjer vidare att märkning med transponder (microchips), utförs. Polisen⁴ antecknar varje lodjurs microchipsnummer tillsammans med skyttens eller den nye ägarens namn, personnummer och adress, samt var och när djuret fällts. Kopia av blankett – *Märkning av fällt lodjur* sändes omgående till Naturvårdsverket⁵.

Bakgrund

Förslag från länsstyrelserna

Länsstyrelserna i Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har inkommit med yttranden om jakt på lodjur inom renskötselområdet.

⁴ Rikspolisstyrelsen utfärdar anvisningar hur märkning skall ske.

⁵ Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, telefon 08-698 10 00, fax 08-698 14 02

Länsstyrelsen i Dalarnas län föreslår en tilldelning på 8 djur varav 1 djur renskötselområdet, 4 djur i kommunerna Falun, Gagnef, Borlänge, Säter, Hedemora, Avesta och Smedjebacken samt 3 djur i övriga länet exklusive renskötselområdet.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län föreslår att ingen jakt medges i länet med motiveringen att inventeringsresultatet 11 kvalitetssäkrade föryngringar av lodjur ligger under den miniminivå på 15 föryngringar som fastställts i länets regionala förvaltningsplan.

Länsstyrelsen i Jämtlands län föreslår en tilldelning på 20 djur varav 2 i Strömsunds kommun, 6 i Krokom/Åre kommuner, 2 i kommunerna Östersund/Ragunda/Bräcke samt 10 i kommunerna Härjedalen/Berg.

Länsstyrelsen i Västerbottens län föreslår en tilldelning på 8 djur varav sammanlagt 5 bör fällas i kommunerna Dorotea, Vilhelmina och Storuman samt 3 djur i kommunerna Sorsele, Malå, Lycksele, Åsele, Bjurholm och Nordmaling.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår att ingen jakt medges i länet med motiveringen att inventeringsresultatet 24 föryngringar av lodjur ligger under den miniminivå på 30 föryngringar som fastställts i länets regionala förvaltningsplan samtidigt som trenden är minskande sedan 2002.

Övriga skrivelser

Svenska Jägareförbundet har hemställt om tillstånd till avlysningsjakt efter 207 lodjur varav 36 djur inom renskötselområdet och 171 djur utanför renskötselområdet.

Utbredning, inventeringar och bevarandestatus

Antal lodjur i Sverige beräknas numera genom heltäckande inventeringar som görs i hela landet. Inventeringsverksamheten regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och i Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering av stora rovdjur utanför samebyar (NFS 2004:18) respektive i samebyar (NFS 2004:17).

Inventeringsresultatet för antalet loföryngringar (familjegrupper på vintern) i renskötselområdet redovisas i *tabell 1* och utanför renskötselområdet i *tabell 2*. I databasen Rovdjursforum finns 261 lodjursföryngringar registrerade i hela landet vintern 2005/2006. Av dessa är 108 föryngringar inom renskötselområdet och 153 utanför.

På Naturvårdsverkets uppdrag har lodjursforskarna tagit fram två viktiga forskarrapporter som ger förvaltningen bra underlag för beslut. 2004 utredde forskarna vid Grimsö forskningsstation lodjurens spridningsmöjligheter, bärkraft, sårbarhet samt gjorde en analys av inventeringsresultaten från 1994 fram till 2004. 2005 har man utrett lodjursstammens bevarandestatus och bedömt, om det finns utrymme för ett jaktligt uttag utanför renskötselområdet

som inte påverkar lodjursstammen negativt. Vidare har man analyserat inventeringsresultatet från vintern 2004/2005 med hänsyn till täckningsgraden och inventeringsmetoder (Dnr 411-6469-05). De under föregående vinter konstaterade 261 föryngringarna motsvarar drygt 1400 lodjur. Vidare menade forskarna att lodjursstammen är stabil, inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Den begränsade tillväxten i Sverige är orsakad av legal jakt (i renskötselområdet), samt normala begränsningar i miljöns bärkraft för lodjur i Mellansverige (bytestillgången). En ytterligare faktor är illegal jakt. Forskarna menar sammanfattningsvis att det är motiverat att bedöma lodjurets nuvarande bevarandestatus i Sverige som gynnsam.

Tabell 1. Antalet funna föryngringar (familjegrupper) av lodjur i renskötselområdet 1996-2006 (Källa: Länsstyrelserna och Rovdjursforum)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Norrbotten	35	37	23	34	39	32	25	33	24
Västerbotten	36	36	34	38	29	24	21	30	32
Jämtland	82	84	63	49	44	39	32	45	44
Västernorrland	11	11	8	7	2	4	7	8	5
Dalarna	3	5	5	3	3	1	3	2	3
Totalt	167	173	133	131	117	100	88	118	108

Tabell 2. Antalet funna föryngringar (familjegrupper) av lodjur utanför renskötselområdet 2005-2006 fördelat på län (Källa: Länsstyrelserna och Rovdjursforum)

	W	Y	X	S	T	U	C	O	AB	D	E	N	H	F	Totalt
2005	28	7	22	23	8	16	15	5	1	2	1	2			130
2006	31	6	22	26	12	13	17	16	1	3	1	3	1	1	153

Skador

Rovdjursskador på ren

Efter det att det nya ersättningssystemet infördes 1996 finns det ingen jämförbar dokumentation av de skador som rovdjuren åsamkar rennäringen, eftersom ersättning numera utbetalas utifrån rovdjursförekomst och inte utifrån funna rovdjursdödade renar. Ersättningssystemet är tänkt att främja insatser inom näringen för att förebygga rovdjursskador. Anslagen till ersättningen för rovdjursförekomst under åren 1997 till 2006 har ökat från högst 30 till ca 48 miljoner kronor. Varje lodjursföryngring som ligger inom en samebys betesområde ersätts med 200 000 kronor (2006). Rovdjurstsamarnas

utveckling bör styras så att ordnad renskötsel inte omöjliggörs eller allvarligt försvåras i någon sameby.

Tidigare jakt på lodjur

Lodjuret fredades utanför renskötselområdet 1986 och i hela landet 1991. Fr.o.m. vintern 1994/95 har viss jakt tillåts. Omfattningen framgår av *tabell 3*.

Tabell 3. Antalet rapporterade fällda lodjur med stöd av Naturvårdsverkets beslut om jakt åren 1994/95-2005/2006 uppdelat på län och totalt samt den totala tilldelningens storlek (Källa: Naturvårdsverket).

	BD	AC	Z	Y	X	W	S	T	O	U	C	Totalt	Tilldelning
1994/95			4									4	6
1995/96		1	11									12	35
1996/97	5	13	62	3		5		1				89	147
1997/98	3	5	48	13	6	11		4				90	168
1998/99	4	8	31	15	7	14	9	4				92	168
1999/2000	1	19	55	15	13	26	19	11	2	4		165	183
2000/01	1	15	40	6	7	17	19	6	2	3	0	116	127
2001/02	0	16	35	5	8	13	12	4	2	4	1	100	114
2002/03	0	7	18	6	8	9	12	4	1	4	1	70	109
2003/04	0	8	17	1		0						26	33
2004/05	2	4	8	0		0						14	16
2005/06	1	2	16	2	4	14	6	3	1	3	2	54	51
Totalt	15	91	337	66	53	109	77	37	8	18	4	832	1157

Av tabellen framgår att en stor andel av tilldelningarna har utnyttjats. I Norrbottens län har dock få lodjur rapporterats fällda. Säsongerna 2003/04 och 2004/05 var jakt tillåten endast i renskötselområdet.

Annan dödlighet

Enligt SVA har under år 2006 minst 47 lodjur som inkommit till SVA dött av andra orsaker än jakt med stöd av Naturvårdsverkets beslut om jakt. 31 lodjur har dödats i trafiken.

Skäl

Rättsliga förutsättningar för beviljande av skyddsjakt på lodjur inom renskötselområdet

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EG:s art och habitatdirektiv (92/43/EEG) vilken omfattar arter som kräver noggrant skydd. För dessa arter skall medlemsstaterna enligt artikel 12 förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen.

Lodjur är i svensk lagstiftning ett fredat vilt och får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Enligt 24 § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om skyddsjakt på myndighets initiativ. De allmänna förutsättningarna för skyddsjakt framgår av 23 a och 9 b §§ jaktförordningen. I 23 a § 1 st. jaktförordningen anges de allmänna förutsättningarna för skyddsjakt: Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt
överskuggande allmänintresse,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller
annan egendom,
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Bestämmelserna 1, 3 och 4 ovan motsvarar habitatdirektivets artikel 16. 1. a), b) och c) enligt vilken undantag från skyddsbestämmelserna i samma direktivs artikel 12 får medges.

Naturvårdsverket bedömer att undantagsbestämmelsen i 23 a § 1 stycket jaktförordningen punkt 3 är tillämplig med avseende på renskötselområdet då lodjuret orsakar allvarliga konflikter med rennäringen. En begränsad skyddsjakt i renskötselområdet bedöms som rimlig då den harmonierar med de nationella målen utan att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus i landet som helhet.

Naturvårdsverket har i beslutet tillämpat försiktighetsprincipen och hållit sig under forskarnas rekommenderade nivå, varit restriktivt i tilldelningen för att jakten ej skall påverka lodjursstammen. Verket har vidare medgivit tilldelning i specifika områden och i förekommande fall ner på kommunnivå. Dessutom anges i villkoren att person som avser att jaga lodjur skall vara registrerad som

lodjursjägare i jaktregistret. Besiktningsmännens kontroll av varje fällt djur samt de prover som skickas in till SVA möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens kön, ålder och hälsostatus. Skyttens uppgifter kan verifiera att jägaren är registrerad i jaktregistret som lodjursjägare. Uppföljande kontroll av beslut görs varje år i samband med inventeringen för att utvärdera effekterna.

Utbredning, inventeringar och bevarandestatus

Begreppet gynnsam bevarandestatus är centralt i fråga om tillämpningen av 23a § jaktförordningen och art- och habitatdirektivet. En närmare definition av begreppets legala och praktiska tolkning håller på att utarbetas inom ramen för EU:s Habitatkommitté. På grundval av det pågående arbetet i EU bör enligt Naturvårdsverkets bedömning begreppet beskrivas enligt följande. Gynnsam bevarandestatus innebär att populationen på lång sikt ska vara livskraftig och att artens utbredningsområde inte ska minska eller sannolikt komma att minska inom överskådlig tid. Lodjuret är idag rödlistat som sårbart (VU). Det innebär enligt Naturvårdsverkets bedömning att en grundläggande utgångspunkt är att de förvaltningsmässiga beslutens kortsiktiga effekter inte ska påverka stammen negativt på ett sådant sätt att gynnsam bevarandestatus äventyras. Centralt är också att förvaltningsmässiga beslut alltid fattas på grundval av bästa tillgängliga kunskap om nuvarande förhållanden, men även kunskap som ger möjlighet att göra en prognos om den framtida utvecklingen för lodjurstammen.

Naturvårdsverket gör bedömningen att lodjursstammens populationsutveckling på lång sikt kommer att vara livskraftig och att utbredningsområdet inte minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid samt att tillräcklig livsmiljö finns för arten på lång sikt. Naturvårdsverket bygger detta ställningstagande bl.a. på de två ovan refererade vetenskapliga rapporterna från lodjursforskarna. Forskarna har beräknat vid vilken nivå lodjursstammen bör ligga på för att den långsiktigt kan bevaras. Resultatet visar att lodjursstammen bör bestå av 1000-3000 individer vid ett begränsat genetiskt utbyte. Lodjursstammen består idag av 261 familjegrupper vilket motsvarar drygt 1 400 djur. Forskarna bedömer att stammen för närvarande förefaller vara stabil och står inte inför några omedelbara hot. Den får betraktas som stabil i renskötselområdet, men en ökning och geografisk expansion har skett i söder. Stammens utveckling har inte orsakats av några "hot" mot stammen utan av kontrollerade förvaltningsåtgärder i renskötselområdet och normala begränsningar i miljöns bärkraft för lodjur (bytestillgången) i Mellansverige. Positivt för tillväxten av lodjursstammen är den expansion i söder, som avspeglats i senaste inventeringen, och som förväntas fortsätta.

Förvaltningen av lodjursstammen

Riksdagen har antagit regeringens proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Där sägs att miniminivån för lodjursstammen i Sverige skall vara 300 föryngringar per år. Målet skall vara att antalet lodjur i landet som

helhet inte skall minska. Målet för lodjursstammens utbredning skall vara att arten skall finnas såväl inom som utanför renskötselområdet men att huvuddelen av stammen skall finnas utanför renskötselområdet.

Ett viktigt mål för förvaltningen är att öka acceptansen för rovdjuren där dessa finns och bland dem som mest berörs på olika sätt, dvs. att göra det möjligt att leva med rovdjur i närmiljön. För förvaltningen innebär det ett svårt och viktigt arbete där det handlar om att lyssna på de som berörs och att föra dialog i förvaltningsfrågor. Denna dialog sker idag på olika plan, bl.a. i regionala rovdjursgrupper och i Naturvårdsverkets råd för rovdjursfrågor. I dessa diskussioner kan förvaltningen beakta synpunkter från olika organisationer. Arbetet med att förebygga skador på tamdjur, bl.a. genom stängsling, och att ge ersättning till drabbade tamdjursägare är också verktyg för att öka tryggheten för de som har tamdjur i områden med rovdjur. En ökad delegering av beslut från central till regional nivå har skett de senaste åren. För att de av riksdagen fastställda förvaltningsmålen för rovdjursstammarna skall kunna uppnås krävs såväl delaktighet, förtroende som acceptans hos jägare och tamdjursägare och andra berörda i områden med rovdjur. En begränsad jakt som inte negativt påverkar lodjursstammen kan därmed bidra till att snabbare nå det nationella målet. Förståelse och acceptans är hörnstenar i arbetet att nå de nationella målen i rovdjurspolitiken.

För att få bättre kunskapsunderlag har Naturvårdsverket under två år uppdragit åt forskarna vid Grimsö forskningsstation att utreda

1. (2005-01-21) stammens utveckling, bärkraften i lodjurens miljö, spridningsförmågan söderut.
2. (2005-11-21) Stammens status och antal, om ett jaktligt uttag är möjligt utan att det påverkar stammens status eller spridning negativt.

Vad gäller jaktligt uttag utanför renskötselområdet anser forskarna att ett uttag är möjligt utan att det påverkar stammen negativt, men att det inte bör överskrida 5-10% av stammen. Man menar också att det är viktigt med större restriktivitet för jakt i den sydliga expansionsfronten. Effekterna av en förvaltningsjakt kan även avläsas direkt vid kommande års inventeringar.

Fällfångsten

Fällfångsten är tillåten i renskötselområdet där motivet är skyddsjakt för att minska skadorna för rennäringen. Undantag har givits och ges i detta beslut för redskap som i första hand används för räv, men som modifierats för fångst av lodjur. För att uppfylla etiska och djurskydds krav är fällfångsten starkt reglerad, Naturvårdsverket bedömer att fällfångsten bör ske under samma jaktperiod som jakt med vapen. Den tidigare ordningen med fällfångst under tidsperioden när ungarna är beroende av modern med kravet om bakspårning har varit otydlig och är svår att kontrollera vilket har påpekats av bl.a. Länsstyrelsen i Jämtland. Därför begränsas jakttiden med fällfångst till tiden för jakt med vapen.

Naturvårdsverkets bedömning

I regeringens proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) som beslutades av riksdagen 2001 anføres att det är motiverat med skyddsjakt på lodjur i renskötseområdet av hänsyn till rennäringens intressen. Målet bör vara en långsam minskning mot den nivå utredningen föreslagit för renskötseområdet dvs. 400 individer (sidan 38 i propositionen). Vidare anføres i propositionen att *”För att lodjursstammen skall vara tillräckligt stor i ett riksperspektiv bör stammen tillåtas växa i andra områden innan de reduceras i renskötseområdet.”* (s. 38).

Länsstyrelsernas inventeringsresultat från renskötseområdet visar att stammen i minskat mellan 1999 och 2004. En del i nedgången beror på den skyddsjakt som bedrivits i enlighet med avsikten i riksdagsbeslutet. 2006 inventerades 108 föryngringar i renskötseområdet vilket motsvarar ca 600 individer vilket är en ökning från 88 föryngringar 2004. I renskötseområdet är lodjursstammen i dagsläget större än de 400 individer som anges i propositionen som en lämplig nivå men, för landet som helhet är nivån fortfarande under den nationella miniminivån på 300 årliga föryngringar. I propositionen skrivs att *”Målet bör vara en långsam minskning mot den nivå utredningen föreslagit för renskötseområdet, dvs 400 individer. För att stammen skall vara tillräckligt stor i ett riksperspektiv bör stammen emellertid tillåtas växa i andra områden innan den reduceras i renskötseområdet”*. Forskarna redovisar i sin rapport att det finns en stor mellanårsvariation i reproduktion och i ungarnas överlevnad från födseln till vintern. Variationen i antal familjegrupper inom renskötseområdet under de senaste tre åren motsvarar den variation man kan förvänta vid inventeringar, och att det är sannolikt att lodjurstammen i renskötseområdet knappt varierat alls under dessa tre år. Att det tidigare varit en minskning är dock ställt utom allt tvivel, liksom att denna minskning stannat upp sannolikt beroende på minskad skyddsjakt.

Naturvårdsverket gör bedömningen att en fortsatt begränsad skyddsjakt är motiverad i renskötseområdet. Ökningen utanför renskötseområdet har inte motsvarat minskningen i renskötseområdet. Verket anser ändå att en försiktig skyddsjakt kan medges utan att stammen som helhet minskar.

Naturvårdsverket har vid tilldelningen beaktat förslag från länsstyrelserna samt forskningsresultat, bl.a. i form av forskarrapporterna från Grimsö forskningsstation. Verket har vid tilldelningen i de olika länen följaktligen tagit hänsyn till lodjurssituationen, den södra spridningsfronten samt det totala rovdjurstrycket. Flertalet län har i yttranden hänvisat till de regionala förvaltningsplanerna för lodjur. Naturvårdsverket har inte fastställt de miniminivåer som länen föreslagit sina förvaltningsplaner, beroende på att summan av dessa understiger det nationella miniminivån för lodjur. Naturvårdsverket har trots detta tagit hänsyn till inriktningen i förslagen om tilldelning, och i de flesta fall följt länsstyrelsernas förslag om tilldelning och

områdesindelning. Förslagen från Västernorrlands och Norrbottens län innebär att ingen lodjursjakt bör medges då lodjurstammen ligger tydligt under de regionala miniminivåerna i respektive län. Årets länsvisa tilldelning såväl inom som utanför renskötselområdet ligger mellan 4% och 8% av det totala inventeringsresultatet omräknat från föryngringar till antalet individer. Den genomsnittliga tilldelningen för både renskötselområdet och utanför renskötselområdet är 5%. För landet som helhet är tilldelningen ca 5 % av drygt 1400 djur. Naturvårdsverket bedömer att denna begränsade tilldelning inte kommer att påverka lodjurstammen negativt. Verket har också tillämpat försiktighetsprincipen genom att hålla sig i nivå med det som forskarna bedömt inte negativt påverkar stammen. Naturvårdsverket gör den samlade bedömningen att detta beslut inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Verket gör vidare bedömningen att jakten inte kommer att påverka arbetet med att nå den nationella miniminivån om 300 föryngringar, utan kan bidra till att snabbare nå de nationella målen.

Det bör påpekas att, utöver Naturvårdsverkets beslut om en begränsad skyddsjakt, har länsstyrelserna i renskötselområdet möjlighet att med stöd av 27 § jaktförordningen besluta om skyddsjakt enskilda lodjur som orsakar allvarlig skada eller olägenheter.

Detta beslut skall gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Angående överklagande, se *bilaga 4*.

Detta beslut har fattats av direktören Björn Risinger. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit avdelningsdirektörerna Jens Abrahamsson och Klas Allander, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Klas Allander

Bilagor

Bilaga 1. Sändlista

Bilaga 2. Blankett ”Registrering och besiktning av fällt lodjur”

Bilaga 3. Blankett ”Märkning av fällt lodjur”

Bilaga 4. Hur man överklagar

Bilaga 5. SVA:s hantering av insänt material

Bilaga 6. Lathund för lodjursskyttar

Bilaga 1

SÄNDLISTA

Länsstyrelserna i berörda län där jakt tillåts
Polismyndigheterna i berörda län där jakt tillåts
Rikspolisstyrelsen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Jordbruksverket
Svenska Jägareförbundet

Kopia via e-post

Län där jakt tillåts i renskötselområdet
Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet
Jordbruksdepartementet
Naturhistoriska riksmuseet
Sametinget
Svenska Samernas Riksförbund
Koncessionssamebyarnas intresseförening
Direktoratet for Naturforvaltning, Norge
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland
Rovdjursrådet
ArtDatabanken
Olof Liberg, Grimsö forskningsstation
Grimsö forskningsstation
Hans Ellegren, Uppsala universitet
Birgitta Åhman, SLU
Lantbrukarnas riksförbund
Jägarnas riksförbund
Naturskyddsföreningen
Svenska rovdjursföreningen
Världsnaturfonden

REGISTRERING OCH BESIKTNING AV FÄLLT LODJUR

Original till LÄNSSTYRELSEN

Kopia/dublett överlämnas till skytten och sändes med flådd kropp och kraniet till SVA

DATUM	Datum då djuret fälldes/påsköts			År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2007Z02)	
SKYTT eller FÅNGST- MAN	Namn						Mobiltelefon		Telefon		
	Adress						e-postadress				
	Postnr		Postadress				Faxnr				
PLATS	Skott- eller fångstplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)						Koordinater Rikets nät				
	Fastighetsbeteckning						☐ Kartkopia bifogas				
	Jaktvårdsrets						Sameby				
	Län						Kommun				
FÅNGST- METOD	☐ Värmländsk tunnelfälla ☐ Småländsk rävfälla ☐ Nyåkerfällan ☐ Öster-Malmfällan ☐ Lofälla m/Grimsö ☐ Annan fälla										
JAKT- METOD	☐ Organiserad jakt ☐ Enmansjakt ☐ Jakt med hund ☐ Annat sätt										
JAKT- LEDARE	Namn						Telefon				
ANMÄLAN	Ange datum och klockslag då anmälan gjordes till polisen										
KÖN OCH ÅLDER	☐ Hane ♂ ☐ Hona ♀ ☐ Vuxen ☐ Unge										
VIKT	Totalvikt – endast vägd vikt						Flådd kropp – endast vägd vikt				
MÄRKT	☐ Tatuering - ange nr ☐ Öronmärke - ange nr ☐ Radiohalsband - ange nr Kontakta Grimsö forskningsstation, Lodjursprojektet, 070-203 04 31										
BESIKTNING OCH PROVTAG- NING	Besiktning av ☐ Flådd kropp med kraniet & skinnet ☐ Fälla ☐ Skottplats ☐ Hela lodjuret										
	Fotodokumentation ☐ Klor och tassar ☐ Fälla ☐ Skottplats ☐ Hela lodjuret										
	Beskriv skottskador och andra skador										
PROVER TILL SVA	☐ Flådd kropp inklusive kraniet tillvarataget av besiktningsman						☐ Skytten önskar få tillbaka kraniet från SVA mot en kostnad av 600 kr + frakt				
	☐ "Referensprov" (hudprov med hår 1x3 cm) taget						Skyttens underskrift				
	Referensprov sändas till SVA, Viltavdelningen Obduktionssalen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala, telefon 018-67 40 73 eller 070- 222 27 66, fax 070-389 15 08						Datum då referensprov sändes till SVA				
RESA OCH EV. UTLÄGG OCH UNDER- SKRIFT	Resa med egen bil (ange orter)		totalt antal km		å kronor		Antal tim. exkl. restid		Restid		Utlägg (kvitton bifogas)
	Personnummer		Postgiro-, bankgironummer eller bankkonto inkl. clearingsnummer								
LST:s NOTERINGAR	Besiktningsdatum		Klockslag		Besiktningsmannens namnunderskrift				Namnförtydligande		
	Reseersättning		Förlorad arbetsförtjänst			Utlägg			Totalt till besiktningsmannen		

MÄRKNING AV FÄLLT LODJUR

I fylld originalblankett bör behållas av skytten och en kopia bör följa skinnet i varje försäljningsled eller motsvarande.

Egen märkning skall ske även av kraniet eller annan del av djuret som är skild från kroppen.

Kopia av ifylld blankett skall i varje försäljningsled genom polisens försorg sändas till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

DATUM	Datum då djuret fälldes				År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2005Z07)	
	Namn							Telefon		Mobiltelefon		
	Adress							e-postadress				
LODJURET FÄLLT AV	Postnr		Postadress						Faxnr			
	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)							Koordinater Rikets nät ↑				
PLATS	Län							Kommun				
	Mikrochipsnummer							Ange var på skinnets mikrochipset monterats				
MÄRKNING AV SKINN ELLER DEL AV LODJUR	Ägarens namn							Personnummer		e-postadress		
	Adress									Telefon		
	Postnr		Postadress						Faxnr			
	Polisstation							Datum då djuret märktes		År	Månad	Dag
	Underskrift av polisman							Namnförtydligande				
NY ÄGARE	Nya ägarens namn							Personnummer		e-postadress		
	Adress									Telefon		
	Postnr		Postadress						Faxnr			
	Polisstation							Datum då djuret märktes		År	Månad	Dag
	Underskrift av polisman							Namnförtydligande				

Bilaga 4

Var skall beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos länsrätten. **Överklagandet skall dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.** Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till länsrätten.

När skall beslutet senast överklagas?

Överklagandet skall ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad skall överklagandet innehålla?

Överklagandet skall vara skriftligt och det skall vara undertecknad.
I skrivelsen skall Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut skall ändras och varför det skall ändras samt

Rekommendationer för statens veterinärmedicinska anstalt av insänt material

Obduktionen av lodjur som fångats i fälla skall ske i enlighet med det protokoll som ingår i internationell standard ISO 10990-5 Annex B.

Efter obduktion och egen provtagning förmedlar SVA följande prover utöver tillgängliga falldata för analys vid andra institutioner (SVA:s V-nr används som djurens identifikationsnummer):

De skyttar som önskar kraniet åter bör kunna få detta inom ett år

- reproduktionsorgan (testiklar/livmoder och äggstockar) för bestämning av könsmognad m.m,
- kraniet inklusive hörntänder för åldersbestämning,
- köttprov (ca 1 g från bog) för DNA-analys av genetisk variation och eventuellt släktskap,

SVA sänder köttprov (ca 200 g från bog) efter överenskommelse till *Birgitta Åhman*, Sveriges lantbruksuniversitet, Vet. Med. näringslära, Box 7036, 750 07 Uppsala, telefon 018-67 23 08.

SVA lagrar övriga reproduktionsorgan och kranier.

SVA sänder köttprov (ca 1 g från bog) efter överenskommelse till *Hans Ellegren*, Uppsala universitet, avd för evolutionsbiologi, EBC, Norbyvägen 18D, 752 36 Uppsala, telefon 018-471 64 60.

Lathund för lodjursjägare 2007**Kontrollera före jakten**

<u>Jaktledare</u>	vem är ansvarig jaktledare?
<u>Jaktmedel</u>	kulgeväpär lägst klass 2 och hagel kaliber 12, 16 el. 20
<u>Jakttid</u>	<u>inom</u> renskötselområdet: AC, Z, och W län; 1/3-31/3 2007 fällfångst 1/3-31/3 2007
<u>Tilldelning</u>	Jaktledaren kontrollerar hur många lodjur som återstår
<u>Ev. fällavgift</u>	fastställs av jakträttsupplåtaren
<u>Efter skott:</u>	markera skottplatsen i terrängen
<u>Anmälan:</u>	Jaktledaren anmäler datum, klockslag, skytt, plats, jaktmetod inom <u>tre timmar</u>
<u>Besiktning</u>	inom 24 timmar av länsstyrelsen
<u>Försäljning:</u>	intyg från Jordbruksverket krävs
<u>Märkning:</u>	inom 6 månader

I beslutet finns mer fullständig information! www.naturvardsverket.se